

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

TERMINOLOGIE

Nejasné pojmy v oblasti cyanobakterií a jejich toxinů

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Nejednotnost pojmů trofie, eutrofizace apod.

- **Trofie-** „úživnost vody“ **je stav** definovaný parametry jako např:
  - koncentrace a formy fosforu
  - množství biomasy na plochu či objem vody
  - strukturou společenstev, další kritéria (chemická, mikrobiologická)
- **Eutrofizace (či hypertrofizace) je proces znečišťování živinami a je definovaný intervaly**
- hlavní rozdíly mezi kategorizací pojmů jsou v:
  - názvech kategorií (ultraoligotrofie, mezo-eutrofie, polytrofie.. jsou podrobnější)
  - kvantifikaci – Skandinávie – eutrofie 10-30 ($\mu\text{g/l}$ veškerého fosforu), Japonsko, USA..
  - citaci zdrojů – klasickou citaci OECD 1982 lze najít v 3-5 obdobích....

Table 8. Concentrations of total phosphorus (TP) for the trophic categories as defined by Schönfelder (1997).

Trophic status	Range of TP [$\mu\text{g l}^{-1}$]
Ultraoligotrophic	<4.3
Ultra- to oligotrophic	4.3–7.0
Oligotrophic	7.0–11.6
Oligo- to mesotrophic	11.6–19.1
Mesotrophic	19.1–31.5
Meso- to eutrophic	31.5–51.9
Eutrophic	51.9–85.6
Eu- to polytrophic	85.6–141.2
Polytrophic	141.2–232.8
Poly- to hypertrophic	232.8–383.8
Hypertrophic	>383.8

Kategorizace st. trofie dle koncentrace chlorofylu a dle www.povodí.cz

- 1. výborná do 2,5 $\mu\text{g.l}^{-1}$
  - 2. dobrá 2,5-10 $\mu\text{g.l}^{-1}$
  - 3. vyhovující 10-30 $\mu\text{g.l}^{-1}$
  - 4. nevyhovující 30-110 $\mu\text{g.l}^{-1}$
  - 5. závadná nad 110 $\mu\text{g.l}^{-1}$
- **Určitě není správné používat pro všechny lokality jednotný termín „eutrofizace“**

Vodní květy sinic nejsou jediným možným důsledkem „eutrofizace“

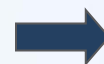
- Podle povahy vodního ekosystému a dané konfigurace vnějších podmínek mohou díky zvýšenému přísunu biodostupných živin dosáhnout dominantního postavení:
  - 1. **litorální vláknité řasy**
  - 2. **vyšší vodní vegetace** (submerzní, emerzní, litorální)
  - 3. **drobné planktonní řasy**, vytvářející opticky homogenní suspenzi (ve vžitě české terminologii **vegetační zbarvení** či vegetační zákal **včetně masového rozvoje pikocyanobakterií**).
  - 4. **vodní květy sinic** (koloniální a vláknité)
  - 5. **bentické sinice a rozsivky, vláknité bakterie**

Neplatí tedy zjednodušení typu – „eutrofizace“ =
vodní květy sinic

Trofizace či „znečištění vody živinami“ ....?

- mluvíme-li o určité lokalitě a **neznáme-li hodnoty parametrů trofie**, je asi terminologicky čistější používat termín trofizace (na mnoha nádržích jde exaktně vzato o hypertrofizaci)
- Český možná lépe - „znečištění živinami“ – tedy v plné souvislosti jde o proces znečišťování povrchových vod živinami.
- ...a když to doporučujeme- je to srozumitelné?

Algicidy, cyanocidy, cyanostatika...

- Nepoučená veřejnost zná většinou pouze termín **algicid**.
- Přípravky, které byly komponovány speciálně pro omezení masového rozvoje sinic a řas v přírodních podmínkách označujeme jako **algicidy 2. generace** (jsou látky cyanocidní a biodegradovatelné)
- **cyanocidní** látky označujeme zpravidla ty látky, které mohou sinice přímo zabíjet
- **cyanostatické** jsou označovány látky, které sinice přímo nezabíjejí, ale zabraňují jejich rozvoji

Bioaugmentace...

- **Bioaugmentace je proces inokulace a podpory růstu specifických mikrobiálních kultur s cílem dosažení výsledků, realizovaných těmito mikroorganismy.**
  - **Obecně jde o veškeré biotechnologie, které používají kultur mikroorganismů** (od sýrů, přes víno, pivo, ale také akcelerované biodegradace při likvidaci toxických látek v podzemní vodě, či na skládkách)
    - akcelerované mineralizace sedimentů v trofizovaných nádržích,
    - biotechnologickém ošetření nádrží s masovým rozvojem sinic atd.
- **Pitoreskní situace nastává, když si někdo začne hrát s tímto slovem (nejčastěji publicisté) a píší o tom, že vědci používají v boji se sinicemi augmentaci.**
- **Augmentace je zvětšovací operace používaná nejčastěji v plastické chirurgii a tento termín je běžně používán v souvislosti s plastikou obličeje, nebo zvětšováním prsů. Vědci jsou sice hraví, vášniví a tvůrčí, s VODNÍMI EKOSYSTÉMY však augmentace nemá nic společného.**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována
Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem
České republiky

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí